

Székelyország

«Székely-Udvarhely»

Csik, Háromszék, Marastorda, Torda-aranyos és Udvarhely-vármegyék partoktól független, székely érdekű ujsága

Előfizetési ára: egész évre 10 K, félévre 5 K
negyedévre 2 K 50 f. Egyes szám 16 fillér. Hirdetések díjszabás szerint. Megjelenik minden vasárnap

FELELŐS SZERKESZTŐ:
BETEGH PÁL
LAPTULAJDONOS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Székelyudvarhely, Kossuth-utca 31. sz. Telefon 15. sz. Posta lakareképzési csekk- és kliringszámla 10489. sz.

A kard és az ekevas.

— Az országos földmívelésügyi értekezlet. —

Nagyjelentőségű volt a nyilatkozat, amit Hazay Samu báró honvédelmi miniszter s az egész hadvezetőség nevében Karacsony Lajos honvédelmi miniszteri államtitkár tett azon az értekezleten, amelyet a legfelsőbb gazdasági szervezeten rendeztek. A miniszter s a hadvezetőség — a nyilatkozat szerint — a magyar mezőgazdaság ügyét a honvédelem ügyével egyenrangúnak tekintik. Nyilvános publikálása tehát ez annak az évszázadok óta ismert ténynek, hogy a kard és az ekevas még háboruban is egyrangú tényező; annak a közismert igazságnak, hogy az ekevas megrozsdásodása éppen oly katasztrófaszerű egy hadviselő országban, mintha a kard is hüvelyében rozsdásodik.

Az említett értekezlet azzal a céllal hívták össze, hogy ott a gazdák felsorolják azokat az akadályokat, amelyek megakadályozták, hogy a szántóföld jövőben való termését biztosíthassa a magyar gazda. De nemcsak az akadályok felmerüléséről volt szó, hanem a gyakorlati gazdák szakszerű tanácsairól is, amelyekkel a bajokat orvosolni lehet, viszont a kormány kiküldöttei hivatva voltak az értekezleten felelős nyilatkozatokat tenni arról, hogy a maguk kivételével hatalmával mily módon iparkodnak segíteni a magyar földmívelésügyi bajain. A nagy nemzeti érdekek kölcsönös felismerése okozhatta kétségkívül,

hogy a kormány és a társadalom között ez értekezleten teljes volt az egyetértés. Amit a gazdák kértek, azt minden valószínűség szerint meg fogják kapni, de viszont a kormány elég jogosan azt kérte, a gazdasági társadalom képviselőitől, hogy ők maguk is saját érdekükben minden lehető megtegyenek a társadalmi szervezkedés leghatékonyabb eszközeivel a mutatózó bajok orvoslására.

Két dolog segíthet tehát a létező bajokon. Az egyik a kormány jóindulata, párosulva a hadvezetőség körültekintő bölcsességével, a másik a gazdasági társadalom szervezetsége. Tudjuk ugyanis jól, hogy a szervezetség erejével minden akadályt lehet győzni. Az értekezlet végleges konkluziójaként elfogadott határozati javaslat is csak ez általános alapigazságok körül forog. A további intézkedések egyrészt a végrehajtó hatalmtól, másrészt a gazdasági társadalom önmaga legfontosabb érdekei iránt kifejtendő igyekezetétől és hazafiasságától függenek és számíthatnak sikerre.

Az értekezlet óta már is megjelent egy kormányrendelet, s csaknem az értekezlet napján a honvédelmi miniszter is rendeletet bocsájtott ki, amelyek szabályozzák a mezőgazda hivatású katonák szabadságolását, a hadifogly-kérdésts egyébmás dolgokat. Ez a rendelet egyúttal kötelezi a közigazgatási hatóságokat, hogy körzetenként sürgősen alakítsanak bizottságokat a

gazdák képviselőiből, amelyek valóságos hatósági jogkörrel ruházva vegyék kezükbe a mezőgazdálkodás ügyét. Intézkedés tehát máris történt. A magyar gazdáközönségnek igyekezetén mulik csak most már az, hogy a megalakítandó bizottságokban lelkesedést, igyekezetet, hozzáértést és kitartást beleöntve, a saját legjobban felfogott érdekei szerint intézze a sürgős tavaszi munkálatok, valamint az azután következő összes, a mezőgazdaság s így természetesen a honvédelmet legszorosabban érintő dolgokat.

A hős 82-esek.

A cs. és kir. Hadügyminiszterium 1915. július 30-án kiadott 224-ik számú veszteség lajstromába foglalt székelyudvarhelyi császári és kir. 82-es ezredbeli tisztek és legénység névsora. (LVII. közlemény.)

Nemes Lajos c. szakaszvezető 23 sz. Udv. Kadicsfalva 1883 ms. — Némethi István 2 sz. Székelyudvarhely 1890 ms. — Nyagrus Dénes 9 sz. Udv. Felsőfalva 1892, meghalt 1915 május 7. Nyika György 12 sz. Csvm. Gyimesközplak.

Olah Ignác c. őrvezető 5 sz. Csvm. Gyergyóholló 1887 ms. — Olah Mihály 5 sz. Udv. Homoródalmás 1893 megs. — Olasz József 23 sz. Udv. Méréfalva 1885 ms. — Olaszutyan János 11 sz. Kolozsv. Alsószuk 1885 ms. — Olti Dénes 12 sz. Csvm. Méréfalva 1894 megs. — Orbán I. József 17 sz. Udv. Miklósfalva 1891, meghalt 1915 május 10. — Orbán Lázár 22 sz. Csikvm. Gyergyószentmiklós 1883, meghalt 1915 május 11. — Orbán Márton 19 sz. Csikvm. Gyergyócsomafalva 1886 ms. — Orbán Mózes 4 sz. Udv. Bágy 1893, meghalt 1915 május 7. — Orbán István címz. őrvezető 2 pótsz. Udv. Székelyderzs 1883 r.s. — Orosz Péter őrvezető 7 sz. Csvm.

Ditró 1889, meghalt 1915 május 7 — Ötvös Károly 22 sz. Székelyudvarhely 1885 ms.

Pál Albert 11 sz. Csvm. Gyergyóalfalu 1892 ms. — Pál Sándor 8 sz. Udv. Homoródalmás 1884 ms. — Pál András pótt. 22 sz. Udv. Oroszhegy 1886, meghalt 1915 május 11. — Pál Antal 4 sz. Csvm. Gyergyóalfalu 1886 ms. — Pál Antal 7 sz. Csikcsicsó 1892 ms. — Pál Dénes őrvezető 5 sz. Csvm. Szárhegy 1888, meghalt 1915 május 7. — Pál Imre 5 sz. Csvm. Gyergyóalfalu 1893 ms. — Pál Gábor 18 sz. Cszentimre 1890 ms. — Pál Gábor 5 sz. Udv. Zetelaka 1895 ms. — Pál Ignác pótt. 2 sz. Udv. Kecskisfalud 1892 ms. — Pál János 8 sz. Csikdánfalva 1893 ms. — Pál József c. őrvezető 8 sz. Csikdánfalva 1888 ms. — Pál József c. őrvezető 11 sz. Udv. Rugonfalva 1896, meghalt 1915 május 11. — Pál József pótt. 4 sz. Udv. Lövete 1839 ms. — Pál Lajos 10 sz. Csvm. Gyergyóalfalu 1883, meghalt 1915 május 7. — Pál Zsigmond 10 sz. Udv. Firtosváralja 1883 ms. — Pál István 5 sz. Csikvm. Gyergyóremete 1893 ms. — Pál Dénes II. 4 sz. Udv. Méréfalva 1895 ms. — Pál K. Pál 20 sz. Udv. Székelyvárság 1888, meghalt 1915 május 9. — Palau Tamás c. őrvezető 12 sz. Csvm. Gyergyóbékás 1884 ms. — Pálfi Elek 5 sz. Udv. Hodgya 1884 megs. — Pálfi Mózes c. őrvezető 5 sz. Udv. Kobátfalva 1892 ms. — Palkó Mihály őrvezető 6 sz. Udv. Kissolymos 1884 ms. — Palosán János c. őrvezető 12 sz. Csvm. Gyergyóbékás 1893 ms. — Pap Abrahám 2 pótsz. Csvm. Gyergyóbékás 1894 megs. — Pap Demeter 9 sz. Gyergyóbékás 1894 ms. — Pap Dénes 8 sz. Udv. Siklód 1892 ms. — Pap Ferenc 21 sz. Csikszentmihály 1884 ms. — Pap Gábor 9 sz. Csvm. Gyergyósalámás 1894, meghalt 1915 május 7. — Pap György őrvezető 5 sz. Szolnokdobokvm. Erzsébetbánya 1881 ms. — Pap János 23 sz. Szolnokdvm. Felsőszücs 1884, meghalt 1915 május 11. — Pap József 5 sz. Udv. Benczéd 1894 ms. — Pap Pál 21 sz. Udv. Benczéd 1884 ms. — Pap István 9 sz. Udv. Méréfalva 1884 ms. — Pap István 5 sz. Csvm.

Ditró 1894 ms. — Pap János pött. 7 sz. Besztercezaszódvárm. Szalva 1892 ms. — Pap György Simarunda 21 sz. Csákv. Gyergyóhékas 1885 ms. — Parajdi Károly 5 sz. Udvm. Felsőfalva 1891 ms. — Pataki József őrzető 6 sz. Csákv. Kászonyjakabfalva 1881 ms. — Pataki Lajos 11 sz. 1893 ms. — Patakfalvi Izák egyévi önkéntes 7 sz. Székelyudvarhely, meghalt 1915 május 7. — Péter Elek 3 sz. Udvm. Atyha 1893, meghalt 1915 május 5.

(Folytatjuk)

Művészeti estély.

Székelyudvarhely, 1916. febr. 17.

Tünneményes, nagy idöket élünk. Remeg az ég és a föld! Forr a világ! És a nagy világháboru váltól párolg, fűlledt légköréből, fojtó gőzéből olyan jól esik bár csak pillanatra kiszabadulni, föl-lelekezni és tiszta üdítő levegővel táplálkozni.

Ez a jóleső érzés hatotta el mind azokat, akik február hó 13-án ott lehettek azon a magas színvonalu estélyen, melyet délután 5-7 óráig, a vármegyeház díszteremben tartottak és amelynek középpontjában Szabó Jenőnek Petőfire emlékeztető kissé megtört, szikár, sápadt alakja állott és domborodott ki.

Az egyszerű fekete magyar Kalvinista-papi egyenruha honért élő és hön dobogó igaz, őszinte, nemes szívet takar. És úgy éreztük, mintha hazafias magyar nemzeti költészetünk legkiválóbb alakjai szédtek volna föl nagy almaikból és kelték volna ki sírjukból, hogy ismét tündököljenek és lelkesítve, győzelemre vezessenek Szabó Jenő, ez a szerény fellépésű, igénytelen megjelenésű Kalvinista pap, méltán juttatta eszünkbe a nagy magyar költői triás tagjait, mert ő a Petőfi — Tompa — Arany, nő meg a Vörösmarty nyomdokain halad és lajtját az élő magyar költők között nem kevesebb sikerrel pengeti, mint egy Ábrányi E. vagy Gyóni.

Mint sivatagban tévelygőnek a távolban fűlűnő oázis vagy a tikkadt vándornak az enyhítő „pohár”, olyan jól esett ott lenni, látni, hallani, élvezni és megtapsolni az estély mindenik szereplőjét és a program minden egyes pontját.

Mint a sajtó sebre a balzsamesőpp, a vérző szívre a gyógyító ir: — úgy hatott lelkünkre ama vasárnapi estély. Valósággal nem csak művészeti és irodalmi estély, hanem hazafias ünnepe, hogy na mondjuk Isten tisztelet volt az. Éppen azért, akik nem voltak ott, bizony bánhatják.

A mi lelkünk valósággal megfürdött az igazi magyar nemzeti költészet életadó, tiszta, üdítő vizében és mintha újra élve, újerőt nyerve, a szuró tövisektől megszabadulva, meggyógyulva és a csüggedésből föleszmélve távozunk volna el. A várnegyze zsúfolásig megtelt dísztermében, valláskülönbőség nélkül foglalt helyet

a nagy és díszes közönség, hogy megtisztelje, ünnepelje Szabó Jenőt, mint egyik elsőrendű élő magyar nemzeti költőt.

Az estélyt Kónya Jancsi különös primásunk kamara zenészerü szimfonikus kvintettje nyitotta meg és úgy a kezdő zenedarabbal, mint a többi zeneszámokkal is fényes sikert ért el, amit a sok taps és ujrázás igazolt.

A megnyitó zene után Szemér Ferenc, a helybeli r. kath. főgimn. derék tanára, ez a kiváló szónok, tehetséges költő és társadalmunk közéletre máltó tagja lépett a dobogóra és hangulatkeltő, lendületes prologjában élelétásu szemlélet tartott „nyugati” költészetéről. Általunk is mindenekben vallott, találó igaz és őszinte szókkal bírálta „nyugati” költészetét.

Nevén nevezte meg a gyermekét és híven jellemezte koruk idétlen, kora szülöttét.

Mert — sajnos, de igaz, hogy napnyugatról hozzánk most nem fény és derű, nem honzeretet és igaz vallásosság, hanem csak ideg-bontó hüvös ledérség és leha dév leség jő.

Nyugat mostani költészetét csak pillanati hatást vadász és olyan üres, mint a szappanbuborék, amely a szívavány szép színeivel kápráztat ugyan, de ha szétpattan, nyom nélkül eltűnik vagy elundulit és aztán megejt.

S emler tanár világos és líziós tudása, hazafias érzése és prógójú fegyvereit erős kézzel forgatta, finom császarmetszést ejtett és végül megadta a kegyelemdőfist is nyugati költészetének, hogy aztán Ábrányi — Gyóni — Szabó Jenő és a többi élő, hazafias nemzeti költők érdemeit érintve: ezekre terelje a figyelmet és hovezessen az igazi, törzs-gyökerez nemzeti és hazafias magyar háborúsköltészet szentélyébe. Hála érte, hogy ezt tette!

Egyéb iránt mi azt hisszük, hogy ez a mostani nagy világháboru erős lecke lesz a nyugati számára is és elfog vezetni a megtérés Kalváriájához, ha ugyan még nem lez a kéző. Mi azt hisszük, hogy a közeledő tavaszal jőni fog a megváltás és a dindalom is. — Bár jőne is!

A „Prolog” után Szabó Jenő, a program szerint, három ízben is szemelvényeket lézölt szép, lendületes, mélyen járó és kiváló alkati tőkelyvel bírő, hazafias érzéstől duzzadó háboru költeményei közül. — Mind szépek, kedvesek és az ak utlis magyar dalköltészet gyógygy-zameivolta; de mégis kivált a „Dindur kapitány ur” és a „Gyáva” címűek ragadták meg a hallgatóság figyelmét.

Közben Kis Lajos tekkönyvvezető, a székelyudvarhelyi református kollégium egykori növendéke és a dályui Kalvinista pap-liu háboru és hazafias költemények szavalt Gyóni-tól, meg Ábrányitól is. Jól átgondolt, helyes felfogásról tanuskodó, lelkes és temperamentumos szavata mindenkinek tetszett; de kivált

a tanuló ifjuság tapsa nem akart megszűnni. És nem is ok nélkül, mert a művészeti tökélyü minta-szavaltat példaadó volt.

A református kollégium ifju ágát rég nem hallottuk énekelni és éppen ezért mostani szereplése, a hosszas hallgatás után, esemény számban maradt. Örömmel néztük az emelvényre való felvonulást és hallgattuk azokat a szépen szabatosan és kellemesen előadott dalokat, amelyekkel szereztek.

Mintha a régi, már-már elfelejtett hangok csendültek volna meg ismét az örök ifjuság ajakain és ezek a hangok lelkünk elé varázsolták a Solymossy Endre megdicsőült alakját, ki egy or oly szép sikert ért el és annyi bóbort aratott az ifjusági énekléssel.

Köszönjük a fiúknak és a karvezető ifju tanárnak is az örömet, amelyet szereztek és az élvezetét, amelyet nyújtottak.

B-d.

Székely hősök.

Csik-, Háromszék-, Marostorda-, Tordaaranyos- és Udvarhelyvármegyékből származó és a világháboruban megsebesült, meghalt vagy hadifogságba jutott hősöknek a hadügyminiszterium veszteség lajstromai alapján összeállított hiteles kimutatása.

LIX.

Az 1915. évi július 25-én kiadott 200. sz. veszteség lajstrom szerint:

Barabás István 24 hgye. 3 élelmz. Hszm. Komolló 1877 ms. — Benkő Mózes tüzér 34 tábori tüzérezred 3 üteg Udvm Ujszékely 1892 ms.

Dimény Lajos tüzér 34 tte. 3 üteg Udvm. Vargyas 1891 ms.

Kadar István 24 hgye. 3 élelmz. Hszvm. Zalátpatak 1873, meghalt 1915 márc. 1 — Kotolozsai György III. élelmz. Hszvm. Erőd 1875 ms.

Nagy Balint 24 hgye. 3 élelmz. Hszvm. Köpocz 1877, meghalt 1915 márc. 1.

Szász Lajos tizedes 24 hgye. 3 élelmz. Hszákv. Csomakörös 1877 ms.

Az 1915. július 26-án kiadott 201. sz. veszteség lajstrom szerint:

Badeu Simon pött. 50 gye. Tavm. Felsővidra 1888 hadifogoly (Omsk, Oroszország). — Bányai József tart. 50 gye. 4 sz. Tavm Tur 1885 hadifogoly (Cabarovsk, Oroszország). — Borbáth János 50 gye. 14 sz. Tavm. Felsőfüged 1891 hadifogoly (Valjevo, Szerbia). — Belu Demeter pött. 50 gye. Tavm. Mezőnagycsan 1885 hadifogoly (Omsk, Oroszország). — Borden Demeter v. Antal pött. 50 gye. Tavm. Szászavince 1881 hadifogoly (Omsk). — Berzán János 50 gye. Tavm. Szászavince 1893 ha-

difogoly (Nis) — Bitte György v. János pött. 50 gye. Tavm. Szkerisóra 1883 hadifogoly (Omsk) — Bobán Péter v. Pal pött. 50 gye. Tavm. Lunka 1881 hadifogoly (Omsk). — Bogdan József tart. tizedes 50 gye. Torda arm. Alsóára 1883 hadifogoly (Omsk). — Bugnár Miklós 50 gye. Tavm. Székelyföldvár 1893 hadifogoly (Nis). — Bunea József tart. 50 gye. 16 sz. Tavm. Alsófüle 1885 hadifogoly (B rnau). — Bunea Péter pött. 50 gye. Tavm. Gyertyános 1881 hadifogoly (Omsk).

Danes György pött. 50 gye. Tavm. Bisztra 1887 hadifogoly (Moskau). — Dacu János 50 gye. 1 sz. Tavm. Mezőkők 1885 hadifogoly (Omsk) — Dregán János 50 gye. 15 sz. Tavm. Gyertyános 1889 hadifogoly (Omsk). — Dunitrás Miklós pött. 50 gye. Tavm Szászavince 1884 hadifogoly (Omsk).

Farkas Albert pött. 50 gye. 16 sz. Tordaavm. Felvincz 1889 hadifogoly (Nis). — Farnos Árpád tart. 50 gye. 8 sz. Tavm. Torda 1886 hadifogoly (Omsk). — Faur Miklós őrzető, c. tizedes 50 gye. 8 sz. Tavm. Topánfalva 1890 hadifogoly (Omsk). — Fazlő Simon tart. szakaszvezető, c. őrmester 50 gye. 3 sz. Tavm. Torda 1889 hadifogoly (Omsk) — Fartya Tódor pött. 50 gye. 1 sz. Tavm. Felsőfüle 1885 hadifogoly (Omsk).

Gisa Sándor tart. tizedes 50 gye. Tordaavm. Alsófüle 1884 hadifogoly (Omsk).

Hajdu Miklós Peter pött. c. tizedes 50 gye. 10 sz. Tavm. Ponorel 1884 hadifogoly (Paracsin). — Hajduk Miklós Demeter (Pisti) pött. 50 gye. 12 sz. Tavm. Alsóvidra 1891 hadifogoly (Nis). — Han György pött. 50 gye. Tavm. Fehérvölgy 1887 hadifogoly (Omsk).

Ignácz Samuel pött. 50 gye. Tavm. Csegez 1887 hadifogoly (Omsk). — Irimija János 50 gye. Tavm. Székelyhidas 1891 hadifogoly (Nis).

Jánk Miklós pött. 50 gye. Tavm. Szászavince 1887 hadifogoly (Omsk). — Juga Sándor pött. 50 gye. Tavm. Jndol 1887 hadifogoly (Omsk).

Kaluger Milition pött. 50 gye. Tavm. Mikes 1885 hadifogoly (Omsk). — Kelbaza Vazul pött. 50 gye. Tavm. Bedelő 1879 hadifogoly (Twr, Oroszország).

(Folytatjuk.)

Az igazi székely

összetart és támogatja azt a lapot, mely a Székelyföld egysége, előhaladása s így mindnyajunk érdekében küzd. Csekély 2 K 50 fillérért három hónapig bérhova elküldjük a „Székelyország”-ot, melynek minden száma érdekes és értékes közleményeket ad.

53 esztendő

Udvarhelyvármegye köz- igazgatási életéből.

Irta: Lengyelfalvi Bárány Orbán Ottó.

XXIV.

A választás lezajlása után a kedélyek lecsillapultak és Ugron Ákos főispán tiszta kézzel, részrehajlás nélkül vezette tovább a vármegye kormányzását.

Dr Sebesi János alispánna történt megválasztása, Udvarhelyvármegyére szerencsésnek mondható, mert sokoldalú szaktudását lekötötte a magyarára. Dr Sebesi kulturmérnöki pályára készült és azt, valamint a kereskedelmi is jó eredménnyel végzte s megszerezte a jogtudori oklevelet is.

Mint az ország legfiatalabb alispánja került Udvarhelyvármegye köz igazgatásának élére, de azért kellő magaslattal rövidesen a helyzet magaslatára emelkedett Kulturmérnöki szaktudását is csakhamar értékesíthette, mert az egyes községek kiszáradt vagy tulvisszessé vált réteit, személyes ismeretszerzés után, termékpépesekké tette. Több vízöntözési miveletet készített el közvetlen felügyeletével és utasításaival.

A Nagyküküllő és mellék folyóinak kiöntésekor bejelentett károk megvizsgálásánál a szemléket maga tartotta s a birtokosokat hasznos utasításokkal látta el a gátak, partvédelmek és folyómedrek rendezése ügyében. Ahol pedig a birtokosok a szükséges miveleteket saját költségükön elkészíteni nem tudták, azokat államsegéllyel segítette.

A víz-szükségben évtizedeken át szenvedő községi lakosságokat az alkalmas források felkutatásával, vízvezetékek létesítésével egészséges, értékben fel sem becsülhető élővízzel segítette s most pompás cementvályukból csörgedez számukra a kristály tiszta víz.

Az 1913—14. évi rendkívüli esőzések miatt a vármegye különböző részein földcsuszamlások keletkeztek. A közlekedő utak, ahol pala-alattalajon feküdtek beszakadtak, elcsuszáltak. A hidakat és átereszeket a hegyekről leömlő vizek elsodorták, megsemmisítették. A közlekedés több helyen fennakadt, más helyeken pedig nagy nehézségekkel történhetett.

Dr Sebesi kitartó szorgalommal és teljes szakértelemmel látott neki a munkának. Az elcsuszott uttesteket szilárd talajú területekre helyezte, az elsodort hidak helyett a mérnöki tudomány újabb vívmányaihoz megfelelő hidakat, az átereszek helyett beton átereszeket építtetett, az elsüllyedt uttesteket pedig alagcsővezetékekkel és kemény kötésekkel állította helyre úgy, hogy a pusztulásnak még nyoma sem maradt, sőt az uthálózatok a vármegye területén most sokkal jobbakként állnak azelőtt voltak.

Mint maradandó emléket jegyezheljük fel a Dr Sebesi János alis-

pán javára a korondi Kalonda- és Pálfi-hegyeken elvonuló utrészek át-helyezését, amely nagy munkát muszkafoglyok alkalmazásával hajtottára keresztül. E költséges miveleteknek eszközzésére államsegélyt szerzett és azokat úgy vitte véghez, hogy a pótdadókka tulterhelt községek egyetlen fillér pénzkiadással sem voltak megterhelve.

Jogi tudását a felebbezések útján hozzá került vizjogi és más ügyekben törvényes alapon hozott másodfoku határozatai dokumentálják.

Az 1913—14. évi esőzések nyomán Udvarhelyvármegye területén igen gyenge termés volt annyira, hogy különösen az utóbbi évben a lakosságnak alig jutott félvére Erre következett a világháború, mely a munkabíró népet a harctérre szőlította. Az itthon maradt gyámoltalan asszonyok, gyermekek és öregek az éhenhalás veszélyének voltak kitéve, mert a gabonaforgalom egyszerre megszűnt. Kenyérnek valót semmi árért nem lehetett kapni.

Ekkor Dr Sebesi alispán kereskedelmi szaktudását vette elő és egy megbízott szakemberét kiküldve Romániába, tájékozódást szerzett. Majd pedig maga is átutazott és ott államsegéllyel nagyobb mennyiségű törökbuzát vásárolt.

Azonban a szállítás roppant nehézséggel járt. De azért Dr Sebesi ettől sem riadt vissza. Míg mások szállítmányait a román határszélén a szabad ég alá raktározták, addig ő befolyásával és ügyességével ki- eszközölte, hogy Romániából az Udvarhelyvármegyével szatlakozó vasuti állomásokig hozták a gabonát romániai vasuti kocsikon.

Az így szerzett törökbuzát a nép között vételárban osztatta ki és ezzel az inségtől mentette meg a lakosságot.

Csak nagyobb tetteit említettem fel, amelyek egymagukban is olyan el nem hervadó boárétát képeznek, amelynek tartója a székely nép szívében él és azt hálás kegyelettel fogja megőrizni.

Itt, e helyen emlékezem meg Udvarhelyvármegyének egy végtelenül szerény, feltűnni nem akaró kiváló munkás, fenkölt szellemű, sok tudással bíró tisztviselőjéről: Dr Paál Árpád vármegyei főjegyzőről. Ez a derék, minta-becsületességű igaz hazafi, a vármegyének Dr Sebesi után jövő embere és nagy a reményem, hogy a felsőbb körök méltányolni fogják az ő nagybecsű értékét...

(Folytatjuk.)

Havi fizetéssel nyomdásztanulónak jóra való szorgalmas fiú vagy leányt **felvesz** **Betegh Pál** könyvnyomtató-inteztető Székelyudvarhely. **Reál- vagy polgári iskolai két osztályt, vagy aligmnáziomot végeztek előnyben részesülnek.**

HIREK.

— A trónörökös elismerése a hős 82-eseknek. Ő cs. és apostoli királyi fensége Karoly Ferenc József trónörökös a székelyudvarhelyi cs. és kir. 82-es gyalogezred 5-ik tábori zászlóaljja felett tartott díszszemléje alkalmával — mint erről a febr. 2-iki ezredparancs megemlékezik — legfeljebb megelégedését fejezte ki a legénység magatartását illetően s egyúttal az összes székely fiúknak a háború alatt tanúsított bátor és viléz viselkedéséért a legnagyobb dicérettel adózott. A többek között ezeket mondotta: „Derék székelyek, kiváló harcosok, legyen ezért köszönet ti nektek s maradjatok mind végig olyanok, amilyenek eddig volatok”. Az 5-ik tábori zászlóalj parancsnokának: Wagner századosnak, valamint az összes tisztoknak és legénységnek a legfeljebb szolgálat nevében a legmelegebb elismerését fejezte ki.

— Kifüjtetések a 82-es tisztikarban. Ő cs. és királyi fensége Teutsch Vilmos nyug. ezredes, a 82-es ezred ideiglenes parancsnokának az ellenség előtt tanúsított eredményes magatartásáért és működéséért a hadikiérményes Lipót-rend lovagkeresztjét adományozta s elrendelte, hogy **Rothenary Albert** ezredesnek, a székelyudvarhelyi cs. és kir. 82-es ezred pótzászlóaljparancsnokának — a szolgálat érdekében kifejtett buzgó működéséért — a legfelsőbb elismerés tudni adassék; **Bittermann István** hadnagyot (jelenleg főhadnagy) pedig az ellenség előtt tanúsított vitézségeért a hadikiérményes III. oszt. katonai érdemkeresztet tüntette ki.

— Gábor Áron emlékezete. Gábor Áronnak, az ágyúöntő székely hősnek emlékeztetere Bereczkben emlékszobrot állítanak a székely vármegyék közönségének gyűjtéséből. Istók János szobrász művész most fejezte be az emlékművet, a mely mellészoboralakjában örökíti meg Gábor Áront egykoru képmása alapján. A szobor bronzból készült és természetéből levő talpazatán ott lesz annak az ágyúnak bronzból öntött hü mása, a melyet Gábor Áron csinált. Ennek az ágyúnak eredeti képmását Kézdivásárhelyen őrzik a városi tanács termében. Az emlékmű föllállítására és leleplezése iránt a közel jövőben fog intézkedni a szövetség.

— Nagy Károly, az erdélyi reformátusok kolozsvári püspöve előintézetének volt Igazgatója, most az egyházkerület főjegyzője, ez a kiváló egyházi szónok, hivatalos egyházmegyei küldésben Székelyudvarhelyre érkezik és vasárnap délelőtti református templomban predikálni és jelen fog lenni a f. hó 22-én tartandó gondnokbeiktató egyházmegyei közgyűlésen, valamint az azt követő társas ebéden is. Ugy tudjuk, hogy Peter Károly, volt alsósófalvi református lelkész és esperes, most egyházközi titkár, mint az ig. tanács hivatalos kiküldötte, szintén körünkbe jön. Hozza Isten mindketőjüket!

— Arany, ezüst és bronz vitézségi érmék s minden elismerés kijár ami székely 82-es hőseinknek, akik a világháború vérfürgeteiben páratlan vitézséggel irták be a székely nemzet örök dicsőségét. Ujabbán Schlager Leó tart. egészségügyi hadapród az ellenség előtt tanúsított vitézségeért az arany érmet nyerte el. I. oszt. ezüst vitézségi érmet kaptak: Gál András, Szabó Lőrinc és Tartler János tiszthelyettesek, Kerecsi Jenő tart., Kerecsa Andor és Vass János népf. zászlósok, Lakatos Béla, Hlavathy József, Töpfer Károly tart. hadapródok, Makó Sándor ezredkürtős, őrmester, Pál István őrmester, Fogolyán Lukács tart. őrmester, Sándor Ferenc szakaszvezető, c. őrmester, Albert Elek, Balogh Vendel, Eröss János, Nagy Ferenc és Simó József szakaszvezetők, Csok Elek, Sztojka János, Miklós Dénes Mester Ferenc, Gagy Ferenc, Madarász János, Erdély Imre, Csata János tizedesek, Balázs Albert, Behe Péter, Kari Lajos őrzvezető, c. tizedesek, Bors Alajos, Süttő Gábor, Szász Antal, Mezei Tamás, Huzos Antal és Ivacson Illés őrzvezetők, Ambrus István, Benedek Sándor, Csatlós Ferenc, Regius Lajos, Vemancz István, Boga Sándor és Botár Károly gyalogosok. II. oszt. ezüst vitézségi érmet kaptak: Wolf Ernő tart. hadnagy, Embery Gábor, Szántó Dénes, Nagy Béla, Szigetter Frigyes, Prokisch Gusztáv, Bedő Gyula, Ruska Miklós tart. zászlósok, Márk András, Demeter Viktor egészségügyi tart. zászlósok, Vinczi Pál tart. hadapród, Werthaim József egyévi önkéntes őrmester, Subinstein Mihály törzserőrmester, Bajnóczky Dénes, Knall András, Bures János őrmesterek, Fuhrmann Ferdinand I. oszt. számvédelmi, Strati János, Brendörfer János, Siller József, Hirsch Maximilian, Muntján Károly, Martini Raimund szakaszvezető, c. őrmesterek, Hromodka József zászlóaljkiértős, Farkas László, Császár Dénes, Bartis Dénes, Marton Lajos, Demény Miklós, Dimény Ábel, Izsi István, Molnár Samuel, Csibi Pál Lajos, Kereső Ignác, Blenessy Venczel és Istók Gergely szakaszvezetők, Csiszer Imre, László Árpád, Simon András tizedes, címz. szakaszvezetők, Sárosy József egyévi önkéntes tizedes, Simó Mihály, Csiki Károly, Szakács István, Vincsy Lajos, Mezei Domokos, Rácz Ignác József, Bús Dénes, Sándor Sándor, Kovács Sándor, Zsók Lajos, Sántha Károly, Dobay József, Csibi István, Biró Albert, Ferencz Sándor, Kiss József, Kurkó Péter, Szakács János, Nagy Péter tizedesek, Pál Ferenc, Bakai István, Mester Mózes őrzvezető, c. tizedesek, Suchy Károly, Keress-tész György, Kinédi János, Márkos Dénes, Fodor Ferenc, Kósa József, Fejér László, Szász Lajos, Göde Mihály, Lukács Péter, Rosenfeld József, Hadnagy Dénes, Drizy József, Gábor József, Szakács Balás, Szébeny István, Póra János, Roth János őrzvezetők, Kulcsár Miklós, Kolumbán József, Orbán Dénes, György József.

örvezetők, Sánta Benjámín, Ferencz Domokos, Benedek Gergely, Győrfi Lajos, Szentgyörgyi Ferenc, Lovai Márton, Simó Dénes, Kovács András, Chlaid Emanuel, Duduj János, Ambrus Fülöp, Ulrich Károly, Dénes Ferenc, Hobai Antal, Rubin Philipp, Ilves Imre, Farkas János, Vetési József, Kovács Tamás, Csiki Mihály, Sövért Lajos, Kelemen György, Daradics János, Orbán Károly, Kis Lajos, Sövért Sándor, Tamás Ferenc, Szabó Ferenc, Balázs József, Balázs István, Borbély János, György István, András Péter, Vizi János, Csiki Ignác, Bözödi Pál, Inze Antal, Füstös József, Sulcz János, Gergely Pál, Pál Lajos, Pázsint Mózsa, Baróti István, Fülöp Mihály, Madaras Ferenc, Zuzeh Emanuel, Lukács Lajos gyalogosok, Császár Sándor, Pál Albert, Pótt. gyalogosok, Lukács Dénes, Szabó Sándor, Marton Lajos, Viadár Ferenc, Bebe János népf. gyalogosok. Bronz érmet kaptak: Kovács Péter örmester, Laiber Adolf szakaszvezető, c. örmester, Pollátsch Bela 2. o. számv. altiszt, Csomor István, Szakács István tizedes, c. szakaszvezetők, Ferencz Dénes, Czerda Vencel, Sorosák Péter, Szász Lajos tizedesek, Tatár Dénes, Angi János, örmester, c. tizedesek, Szilágyi István, Csörgő Vencel, Antal Imre, Baricz Bálint, Rubin Adolf, Veress Mózsa, Gergely Balázs örmester, Ba-

lázs János, Márton György c. örmester, Bálint József, György Sándor, Maf-h Rudolf, Bisai Ferenc, Dénes Albert, Tokos Vilmos, Pál József, Kelemen László, Both Salamon, Martonich Béla, Csörgő Lajos, Balló József, Sebők Lajos, Biró Károly, Vincze István, Barch Albert, Márton Ignác, Balázs Dénes, Szabó István, Kórodi Miklós, Urus György, Gunda Sztancsuj Tamás, Katona János, Mihály, Kujtár Eelias, Gajdos Pál, Egri Pál, Birtalan Mózsa, Vánca István, Dajka Dénes, Pokov Lukács, Racz János, Silló Imre, Csiki Mihály, Ábrahám Imre, Tamás Imre, Gyepna József, Polgár Karoly, Portik József, Csapó Imre, Péter János, Török János, Puskás Joachim, Varga Sámuel, Ferencz Áron, Egyed Márton, Gál Ignác, György István, Szabó Antal, Bálint Gergely, Gergely Gergely, Borbély János, Bakos Károly, Kádár Vencel, Merza János, Petersi Imre, Császár Áron, Miklós Dénes, Szász Tamás, Győrfi Ignác, Bogyor Géza, Gál János, György Ferenc, Müller Bálint, Nikula Aurél, Hanga Demeter, Stan Vazul gyalogosok, Ferencz Ferenc és Báros György póttartalékosok.

— **Reformátusok gyűlése.** Vajda Ferenc református esperes a következő meghívót bocsátotta ki: Az udvarhelyi református egyházmegye Székelyudvarhelyen, 1916. február hó 22 ikén d. e. 10 órakor a vár-

megyeház kisteremben rendes közgyűlést tart, melyre a tagokat van szívesem tiszteltet el meghívni. Targysorozat: 1. Isentis telat a ref. templomban 2. Előki megnyitó a közgyűlési teremben. 3. Névsorolvasás és megalkulás. 4. Dr. Sebesi János gondnok beiktatása. 5. Egyházfenn tartási alapok létesítése. 6. Az egyházmegye 1915. számú adásainak elátása. 7. Simentalvi körlelkész jelentésének tárgyalása. 8. Választások: a) egy lelkesi és egy világi egyházkerületi képviselő; b) egy lelkesi egyházmegyei tanácsos; c) egy világi nyugdíjbiztosági tag. 9. Temetkezési alapszabályának módosítása. 10. Rendes időre benyújtott indítványok tárgyalása. Megjegyzés. A közgyűlést megelőzőleg 9 órakor az e. p. irodában egyházm. tanácsülés lesz. Közgyűlés után közeled, a résztvevők kéretnek, hogy megjelenésüket okvetlen jelentsék be 20-ig az esperesnél.

— **Bolgárest Székelyudvarhelyt.** A székelyudvarhelyi cs. és kir. 82. gyalogezred kitűnő zenekara e hó 12-én este nagyszabású összhangos hangversenyt rendezett Székelyudvarhelyt, a Budapest-szálló színháztermében a Bolgár Vörös Kereszt Egyesület javára. Az estély vendégei: Dr. Valentsik Ferencné orszá-

gyűlési képviselő, a Vörös Kereszt helyi választmányának érdemes elnöke és Rothenary Albert ezredes vez. A zenekar ezuttal is művészi magaslalon álló játékaival gyönyörködte a nagyszabású megjelent közönséget. A huzetérre készülő zenekar bucsuzott és ismételtén jótékony-ágot cselekedett, hogy a velünk együtt harcoló bolgár testvéreknek a tüdelemben esett sebeit gyógyítsa. Szép és nemes tett volt, amelynek anyagi eredményét, a 647 K 80 fillér tiszta jövedelmet, Dr. Valentsik elnökasszony Lázár hadnagytól átveve és külön az Agrar Takarékpénztár által a jótékony célra adományozott 100 K összeget is csatolva, a Bolgár Vörös Kereszt javára már el is küldötte a 747 K 80 fillért. Felkerész folytatn az elnökszóny legmelegebb köszönetét tolmácsoljuk e helyen ugy a derék 82-es zenekarnak számos jótékonyági előadásaiért, mint az Agrar Takarékpénztár székelyudvarhelyi fiókintézetének bőkezű adományáért.

— **Derzsy Iucika,** Derzsy Géza bágyi anító és neje Debreczy Ila 9 hónapos forrón szeretett gyermeke folyó hó 13 án meghalt Bágy községben.

Nyomatla és kiadja BETEGH PÁL
könyvnyomtató int. Székelyudvarhelyt

Könyv-, zenemű-, papír-
író- és rajzszerkereskedés,
könyvnyomda és ujság-
kiadó hivatal.

Betegh Pál

„Székelyország”

Csik-, Háromszék-, Marostorda-,
Torda-aranyos- és Udvarhely-
vármegyék független székely ér-
dekű ujsága.

könyvnyomdája és könyvkötő intézete

a „Székelyország” („Székely-Udvarhely”) szerkesztősége és kiadó-

hivatala Székelyudvarhelyt Kossuth-utca 31. szám (saját ház).

A székelyföld
legnagyobb nyomtatvány-
raktára!

Elkészít mindenféle
községi, körjegyzői,
egyházi, tanügyi, ügy-
védi, végrehajtói és
mindenféle magánügyi
nyomtatványokat és
állandóan raktáron
tartja.

Vidéki megkeresésre
azonnal válaszol. Költ-
ségjegyzékkel díjtalanul
szolgál.

Telefon szám 15.

**Könyvnyomdai munkák u. m. könyvek,
plakátok, számlák, jegyzékek, borítékok,
névjegyek, eljegyzési és esküvői kár-
tyák, meghívók, körlevelek és gyászje-
lentések a legrövidebb idő alatt esinos
kivitelben a legolcsóbb árak mellett ké-
szülnek.**

**Keresek egy jóra való, szorgal-
mas fiut nyomdász tanulónak.**
Reál- vagy polgári iskolai két osztályt,
avagy algimnáziumot végzettek előny-
ben részesülnek.

Figyelmeztetés!

Hirdetés az üzlet-
telke! Hirdetés nél-
kül nincs üzlet! Hir-
dessen a „Székely-
ország”-ban és üz-
letében okvetlen
lendületet fog ta-
pasztalni.

Hirdetések díjsza-
bás szerint. A „Szé-
kelyország” meg-
jelenik minden va-
sárnap. Előfizetési
ára egy negyedévre
2 K 50 f. Egyes
szám 16 fillér.

Az élet könyve mint ál-
landó házi oros 3 K
kapható e lap kiadó
hivatalában.